

Valtuustoaloite: Koulujen päihdekasvatus, valtuutettu Viljo Lehmusketo

Kaupunginhallitus 27.03.2023 § 104

214/00.01.04/2023

Valmistelija

Pohteen projektisuunnittelija Einari Viirretjärvi, hyvinvoinnin edistämisen päällikkö Sanna Salmela ja Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS psykiatrian palvelualuejohtaja Minna Malila

Valtuutettu Viljo Lehmuskedon valtuustoaloite 27.2.2023:

Julkisuudessa on nostettu esiin Raahen huumeongelmat. Aikoinaan harjoitettiin laajaa verkostotyötäkin päihdekasvatuksessa. Nyt kun ollaan uudessa tilanteessa (ns. sotealueet) haluamme tietää, miten palvelut ja ennaltaehkäisevä työ toimii.

Jotta koulujen toimintaympäristöt pysyvät turvallisina ja päihteettöminä, tarvitaan monitasoista kasvatustyötä, ohjausta, välillä viranomaisten apua sekä koulutusta nuorten kanssa työtä tekeville ammattilaisille.

Tilanteissa, joissa päihteidenkäyttö alkaa haitata koulussa pärjäämistä tai päihteiden välittämistä yms. esiintyy, on reagoitava nopeasti. Kouluissa toteutettava päihdekasvatus on merkittävässä roolissa lieveilmiöiden ehkäisemisessä, ja sen vahvistaminen ja lisääminen on tällaisissa tilanteissa erityisen tärkeää. Ohjausta tarvitsevat erityisesti nuoret, jotka ovat toimineet epätoivotulla tavalla, mutta päihdekasvatusta tulee suunnata aivan jokaiselle koulun oppilaalle.

Päihdekasvatus on suunnitelmallista työtä. Selvitysten mukaan nuoret arvostavat ja vastaanottavat hyvin perusteltua ja lähteisiin nojaavaa tietoa. Nuoret haluavat tulla kuulluiksi ja käydä tiukkojakin keskusteluja päihteistä, monista näkökulmista. Koulun, kodin ja tukipalveluiden yhteistyöllä ja suunnitelmallisella päihdekasvatuksella voidaan ehkäistä nuorten päihteiden käyttöä ja lisätä heidän ymmärrystään päihteiden haitallisuudesta.

Pohteen vastaus 21.3.2023:

Ehkäisevä päihdetyö on hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvää yhdyspintoa, jota Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue (Pohde) kehittää yhdessä muun muassa kuntien ja järjestöjen kanssa. Pohde on nimeämässä monialaisen yhteistyöryhmän, joka vastaa mielenterveyden edistämisen, ehkäisevän päihdetyön ja lähisuhdeväkivallan kehittämistä.

Ryhmässä tulee olemaan myös kuntien edustajia, joskaan ei kaikista kunnista.

Pohteella on aloittanut 13.2.2023 projektisuunnittelija Einari Viirretjärvi, joka vuonna 2023 koordinoi mielenterveyden edistämiseen, ehkäisevään päihdetyöhön ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn (Miepäväki) liittyvää kehittämistä. Viirretjärvi kerää parhaillaan listaa kuntien Miepäväki-yhdyshenkilöistä, joiden verkostoa hän kutsuu koolle vuonna 2023. Verkoston avulla Pohde tavoittaa kaikkien kuntien Miepäväki-yhdyshenkilöt ja tukee ehkäisevän päihdetyön yhteiskehittämistä kaikkien kuntien kanssa. Kehittämisen kohteena on mm.

- ehkäisevän päihdetyön suunnitelman laatiminen kevään ja kesän aikana ja
- suunnitelman kytkeminen Pohjois-Pohjanmaan asukkaiden hyvinvointisuunnitelmaan, joka valmistuu syksyllä 2023.

Ehkäisevään päihdetyöhön ja muuhun yhdyspintoimintaan pyritään löytämään vaikuttavat toimintamallit, jotka kuvataan hyvinvointisuunnitelmassa.

Hyvinvoinnin edistämisestä ja yhdyspintoiminnasta on käyty kuntien kanssa ensimmäinen alueellinen neuvottelukierros lokakuun 2022 ja helmikuun 2023 välillä. Seuraavat neuvottelut käydään kesä- ja elokuussa 2023. Ehkäisevä päihdetyö on yksi neuvottelujen aiheista. Neuvotteluissa sovitaan konkreettisen yhdyspintoiminnan tavoitteet ja toimenpiteet ja varmistetaan, että sen edellyttämät resurssit sisällytetään Pohteen ja kuntien talousarvioihin vuodelle 2024.

Pohteen opiskeluhuollon tavoitteena on kartoittaa, ennaltaehkäistä ja auttaa selvittämään ongelmia, jotka voisivat aiheuttaa haasteita nykyhetkessä tai tulevaisuudessa. Opiskeluhuollossa tehdään sekä yksilöllistä että yhteisöllistä työtä, jossa on tärkeänä osana yhteistyö koulun yhteisön ja perheiden kanssa. Terveystarkastajat vastaavat opiskelijoiden kokonaisterveydentilasta. He toteuttavat säännöllisiä terveystarkastuksia, jossa pyritään käymään asioita läpi eri näkökulmista. Tarkastuksissa nousseiden asioiden pohjalta pyritään toteuttamaan neuvontaa ja ohjausta terveyden edistämisen suuntaan. Opiskelijoiden tukena on myös koulupsykologeja ja -kuraattoreja. Koulupsykologit tukevat opiskelijoita esim. tunne-elämään säätelyyn liittyvissä kysymyksissä. Koulukuraattorit voivat antaa tukea esim. käyttäytymiseen, sosiaalisiin suhteisiin, perhe-elämään ja kriiseihin liittyen. Joka toinen vuosi toteutetaan valtakunnallisesti kouluterveyskyselyt, joita hyödynnetään työn suunnittelussa. Nousseiden teemojen pohjalta suunnataan neuvonta- ja ohjaustyötä.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Mikkola-Riekkinen Leena
Päätösesitys	<p>Esitetään kaupunginvaltuustolle:</p> <p>Annetaan valtuustoaloitteeseen Pohteen projektisuunnittelija Einari Viirretjärven, hyvinvoinnin edistämisen päällikkö Sanna Salmelan ja Perhe- ja sosiaalipalvelut ja OYS psykiatrian palvelualuejohtaja Minna Malilan valmisteleva vastaus.</p> <p>Todetaan asia aloitteena loppuun käsitellyksi.</p>
Päätös	Hyväksyi esityksen.